

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР
ЉУБИША ДИКОВИЋ,
КОМАНДАНТ
КОМАНДЕ
ЗА ОБУКУ

ОБУКА У ФОКУСУ

У обуку су уведене нове стандардизоване процедуре за доношење одлука. Такав приступ планирању оспособљавања омогућио је да се сви састави Војске припремају за предстојеће, а не за претходне изазове и задатке, што представља нови квалитет у функционисању система обучавања – истакао је генерал Диковић.

После заокруживања организационих промена у Војсци Србије, обука је враћена у фокус активности њених припадника. Са генерал-мајором Љубишом Диковићем, командантом Команде за обуку, разговарали смо о квалитету обуке и новинама у тој области живота и рада припадника Војске Србије.

– Животни циклус сваке војске одвија се у две фазе – припрема за употребу и употреба војске. Фаза припреме за употребу војске је период у коме се њени ресурси доводе на ниво потребан за успешно ангажовање у оквиру пројектованих мисија и планираних задатака. Припреме, као део животног циклуса Војске, реализују се преко процесних функција као што су командовање, дејства и противдејства, обезбеђење, логистичка подршка и оспособљавање.

Да би се остварио стратегијски значај припрема, оне морају да се обављају непрекидно и по одређеној динамици. Садржаји припрема су непосредно у функцији изградње, одржавања и повећања способности војске за извршавање дефинисаних мисија и задатака. Оспособљавање војске један је од најзначајнијих садржаја припрема за њену употребу и обухвата обуку, школовање и усавршавање.

Обука, као кључни део оспособљавања војске, усмерена је на обучавање војника на одслужењу војног рока и професионалног војног кадра. У односу на претходни систем, који се заснивао на обуци по унапред припремљеним плановима и програмима независно од природе наређених задатака, нови систем обуке у ВС директно је усмерен на предстојеће мисије и задатке Војске. У томе је суштинска новина новог концепта обуке ВС.

□ *Да ли је савремени концепт обуке припадника Војске већ заживео унутар новог доктринарног оквира?*

– Нови систем обуке јесте јединствен развојни модел који се користи у јединицама, командама и штабовима ВС ради идентификовања потреба и захтева за обучавањем, Војске у целини али и њених делова, у складу са дефинисаним мисијама и задацима, уз изучавање и коришћење искустава из оперативне употребе јединица. То се роди унутар новог доктринарног оквира који је проишао из две међусобно повезане потребе – да команде, штабови и јединице Војске успешно изврше додељене мисије и задатке и да се достигну знања и вештине које су појединцима, командама и јединицама неопходни да би то и постигли.

Обука, као стална активност Војске, одвија се у три домена: институционалном, оперативном и у домену самосталног усавршавања. Институционални домен примарно је усмерен на индивидуалну обуку за стицање општевојних и специјалистичких знања, вештина и навика неопходних за самостално обављање формацијских дужности. Реализује се у центрима за основну и специјалистичку обуку. Команда за обуку, као интервидовска команда оперативног нивоа, обједињава функционисање центара за основну и специјалистичку обуку и управља процесом индивидуалне обуке војника, професионалних војника и подофицира у институционалном домену обуке.

Оперативни домен је фокусиран на колективну обуку, односно обуку команди, штабова и јединица и извођење заједничких вежби. Њиме је такође обухваћен и део индивидуалне обуке. Област самосталног усавршавања служи да се надограде стечена знања и одражава лични напор припадника ВС да током читаве каријере стално повећавају своју оспособљеност.

□ *Исцрпно сте говорили о функцијама обуке, а како ствари стоје када је реч о новим плановима и садржајима обуке у ВС?*

– Током протекле године Управа за обуку и доктрину ГШ ВС израдила је у сарадњи са Командом за обуку измене и допуне постојећих планова и програма обуке војника и јединица родова и служби. У планове и програме уграђени су нови садржаји који се превасходно односе на обучавање Војске за задатке у оквиру мисија подршке цивилним властима у супротстављању невојним претњама безбедности. Такође, помоћу организационих облика практичне обуке официра, подофицира и команди у обуку су уведене

ТЕРИТОРИЈАЛНЕ БРИГАДЕ

Полазећи од начела трокомпонентности снага, основну организацију Војске чиниће професионална војска, активна и пасивна резерва. Снаге за реаговање чиниће потпуно развијене професионалне јединице. Главне одбрамбене снаге биће војни ефективи који имају одређени степен развијености у миру и који се до пуне формације попуњавају активном резервом. Трећа компонента, снаге ојачања, део су Војске који се попуњава на територијалном принципу, пасивном резервом. Команда за обуку, поред функције обуке кадра ВС у институционалном домену обуке, има задатак и да развија територијалне бригаде и формира територијалне снаге, прерастајући у рату у Команду територијалних снага, док центри за основну обуку и центар за обуку КоВ у случају рата формирају територијалне бригаде.

ЦЕНТАР ЗА СИМУЛАЦИЈЕ

Војска Србије, за разлику од многих армија региона и света, нема центар за симулације. Основу таквог центра чине савремена информатичка средства која омогућавају обуку официра и команди у реалном времену, уз симулацију противника. Раније је било предвиђено да се отпочне са израдом пројекта и створе услови за формирање центра за симулације, али због недостатка опреме он до сада није развијен. Центар је незаменљив у обуци официра и команди, посебно за проверу решења предвиђених оперативним плановима.

СТРУЧАН КАДАР

Сходно ставу да „само методски и стручно обучен инструктор може да обучава“, центри за обуку попуњени су професионалним кадром из различитих јединица, при чему је основни критеријум за њихово распоређивање била стручност. Да би се оспособљеност кадра подигла на виши ниво, од формирања Команде за обуку реализована су 44 курса на којима је 988 лица стручно оспособљено за најразноврсније садржаје. Курсеви за управљање курсевима обуке и за особље инспектора међународне организације за забрану хемијског оружја имали су међународни карактер.

нове стандардизоване процедуре за доношење одлука. Такав приступ планирању обуке омогућио је да се сви субјекти Војске припремају за предстојеће, а не за претходне изазове и задатке, што представља нови квалитет у функционисању система обуке.

□ *Каква нас решења убудуће очекују на пољу планирања, контроле, организације и реализације обуке?*

– Планирање обуке и даље изводимо у складу са *Плановима и програмима обуке војника и јединица родова и служби*. После усвајања *Упутства за управљање обуком* и *Листе тежишних задатака за Војску*, наметнуће се потреба за новим приступом у планирању обуке. У институционалном домену обуке, основу за планирање чиниће програми индивидуалне обуке, док ће команде и јединице обуку планирати у односу на предстојеће задатке.

После почетних искустава, очекује нас доследна примена новог *Упутства о контролама у ВС*. Све контроле имаће двојак карактер. Прво, да проверимо и вреднујемо функционалну способност центара за обуку за обучавање војника на служењу војног рока, кандидата за професионалне војнике и професионалне подофицире. Друго, трудићемо се да сагледамо усаглашеност програма обуке и њених садржаја са верификованим решењима.

Опредељење ВС да се обука војника на одслужењу војног рока реализује по инструкторском моделу посебан је изазов за Команду за обуку. Израдили смо програме курсева за инструктор

торе основне и специјалистичке обуке. У јануару ове године осам официра и 24 подофицира завршило је први курс инструктора основне обуке, а у марту смо у центрима за специјалистичку обуку обучили укупно 105 подофицира за инструкторе специјалистичке обуке. Све то објашњава зашто смо у обуци кадра Команде за обуку за основни мото изабрали речи „Обука за обуку!“.

□ Увођење инструктора за обуку јесте светски стандард који примењујемо. Које ћемо још стандарде водити у будућности?

– Наравно да ћемо настојати да применимо позитивна искуства из света. Карактеристично је да су, на пример, у армијама земаља НАТО успостављени чврсти и мерљиви стандарди у обуци – уколико захтеви нису испуњени, обука се понавља све док се ти стандарди не достигну.

ПАСУЉАНСКЕ ЛИВАДЕ

Обука војника и јединица у миру није могућа без уређених и наменски опремљених објеката и терена. То се нарочито односи на активности обуке које представљају њен врхунац – тактичке вежбе и гађања наоружањем КоВ и ВиПВО већег калибра. Са аспекта намене и функције, полигон „Пасуљанске ливаде“, који је у надлежности Команде за обуку, јединствен је у Србији и као такав, према речима генерала Диковића, завређује нарочиту пажњу и значајно унапређење и модернизацију. У 2008. години, за капитално одржавање полигона издвојено је четири милиона динара за урбанизацију, пет милиона динара за адаптацију стационарног центра везе и 15 милиона динара за израду надстрешница за борбена возила.

Усвајањем поделе обуке на три поменута домена доктринарно смо унапредили систем обуке у ВС. Што се тиче организације, обезбеђено је да у центрима за обуку сви подофицири на дужности командира одељења буду уједно и инструктори обуке. Поред тога, у састав центара за основну обуку уграђено је најмање по једно аутоматизовано стрелиште за гађање из пешадијског наоружања, а у центрима за специјалистичку обуку заживели су полигони за реализацију практичног дела обуке.

Када говоримо о стандардима које појединци морају да испуне у индивидуалној обуци треба имати у виду да је у току рад на њиховом прописивању и припреми за верификацију. Док се не израде и верификују нови стандарди обуке примењиваћемо постојеће норме за проверавање и оцењивање способности у Војсци. Команда за обуку ради и на сертификацији индивидуалне обучености. Намеравамо да после верификације стандарда, у јуну ове године, организујемо курс за сертификаторе, чиме ћемо почети са новим начином провере индивидуалне обучености.

□ Команда за обуку формирана је 23. априла прошле године. Каква су прва искуства те интервидовске команде оперативног нивоа? Које бисте резултате и иницијативе Команде посебно истакли?

– Пре свега, успостављен је стабилан систем обуке војника на одслужењу војног рока. Израдили смо програме курсева за инструкторе основне обуке и 14 курсева специјалистичке обуке. Успешно смо преквалификовали 82 подофицира у род пешадије и 28 подофицира у род оклопних јединица. За инструкторе основне обуке оспособили смо осам официра и 24 подофицира, а за инструкторе специјалистичке обуке 105 подофицира, док су 42 припадника ВС и МО обучена за руковође средствима интегралног транспорта. Отпочела је централизована обука новопримљених професионалних војника у центрима за специјалистичку обуку. До сада је обучено 150 кандидата.

□ Центри за обуку војника постали су главни ослонац обуке у ВС. Са којим се проблемима сучољавају у свакодневном раду?

– У центрима за обуку оспособљено је пет генерација регрута, односно 18.700 војника. На обуку се у просеку прима око 4.500 регрута по генерацији, што премашује капацитете центара. У току протекле године изведено је 1.259 гађања из пешадијског наоружања, која су оцењена врло добром оценом (3,55), шест гађања из наоружања рода артиљерије, са просечном оценом одличан (4,55), 104 гађања из наоружања оклопних јединица, која су надлежни вредновали врло добром оценом (3,71) и 48 вежби са бојним МЕС, са просечном оценом врло добар (4,25). При томе, није било ванредних догађаја.

▣ **Како ће се убудуће изводити обука професионалних војника?**

– Официри ће се школовати на Војној академији, као и до сада. Подофицире више нећемо школовати на једногодишњим специјалистичким курсевима. Последњих 26 подофицира оспособљених по том моделу упућено је прошле године у јединице. Имамо намеру да осмислимо нови модел обуке кандидата за подофицире. Он ће се базирати на курсевима за конкретне дужности.

МОДЕРНИЗОВАНА СТРЕЛИШТА

Команда за обуку сагледала је стање инфраструктуре за обуку са аспекта безбедности приликом гађања и вежби, те предузела мере да се то стање побољша. У сарадњи са Војнотехничким институтом израђени су балистичко сигурносни услови за три стрелишта која су у саставу Команде за обуку. Покренут је и пројект за изградњу заштитног бедема на АТС „Међа“. Планира се измештање вежбаљихта „Западна Краљевица“ код Зајечара на стрелиште „Кривул“, за шта су одобрена средства од милион динара. Поред предузимања мера безбедности, на стрелиштима и полигонима модернизована је и стрелишна опрема, уградњом модификованих иницијалних давача који региструју поготке при гађању наоружањем калибра 5,56 мм.

Кандидати за подофицире бираће се из редова професионалних војника и пре потписивања уговора завршаваће основне курсеве за подофицире.

Актуелно је спровођење курсева за подофицире у јединицама ранга чете–батерије и за главне подофицире у командама од батаљона до Генералштаба, што су нове подофицирске дужности. Планирана су четири курса за 140 подофицира и један курс за 35 главних подофицира до краја године, чиме ће се створити предуслови за стварање подофицирског кора у ВС.

▣ **На који начин обука кореспондира са планираном професионализацијом ВС?**

– Предвиђа се да процес професионализације Војске потраје до 2010. године. У периоду транзиције до те године основни извор попуње професионалним војницима биће кандидати који су одслужили војни рок и оспособили се за поједине војноевиденционе специјалности. Када се Војска потпуно професионализује, после 2010. године, попуњаваће се и кандидатима који буду добровољно служили војни рок и цивилима који немају претходну војну обуку. Центри за обуку обучаваће кандидате за професионалну војну службу. По истеку првог уговорног периода, исказаној жељи за развијање у војној каријери и након селекције, војници ће постајати кандидати за подофицире.

Нови концепт обуке подофицира предвиђа да се кандидати за подофицире бирају од професионалних војника у чину десетара који се упућују на курс за подофицире. У даљем току службе подофицири ће се развијати у два смера – функционални развој (каријерни подофицир) и специјалистички развој (стручно-специјалистички подофицир). Услов за напредовање биће успешно завршени одређени курсеве. Формирањем подофицирског кора, подофицири ће у институцијама за обуку, јединицама, командама и штабовима преузети одговорност за извођење индивидуалне обуке, спровођење реда и дисциплине и решавање личних питања војника и подофицира који су им потчињени. ■

Александар АНТИЋ
Снимио Радован ПОПОВИЋ